

119

MINISTRIES

“Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia’s, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vergemakkelijken. Daarom is het mogelijk dat deze tekst soms niet vlot leest of dat bepaalde teksten eigenaardig klinken. Daarnaast kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zouden zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs.”

De Paulinische Paradox Serie Deel 5: Romeinen

Welkom in deel 5 van de Paulinische Paradox Serie. We gaan nu de brief aan de Romeinen doornemen. Wij verwachten dat er twee groepen mensen geïnteresseerd zijn in deze studie.

De eerste groep bestaat uit mensen die niet begrijpen of het er niet mee eens zijn dat gelovigen de Torah, ofwel de Wet van God zouden moeten houden. De personen in deze groep adviseren we nadrukkelijk om eerst de eerdere studies in de Paulinische Paradox Serie te bekijken, omdat daarin veel basisinformatie is verwerkt die in deze studie over Romeinen zal worden gebruikt.

De tweede groep die naar dit onderwijs kijkt bestaat wellicht uit mensen die al begrijpen dat we de Torah moeten houden, maar zij willen graag beter begrijpen en uit kunnen leggen wat de moeilijke woorden van Paulus betekenen. Degenen die zich tot deze groep rekenen, adviseren we alsnog om eerst de eerdere studies in deze Serie te bekijken. Maar voor deze groep is dat niet absoluut noodzakelijk.

Je zult misschien ontdekken dat we vrij snel door deze studie heengaan. Omdat we de volledige brief aan de Romeinen willen behandelen, moeten we de hoofdzaken snel en doeltreffend aanstippen. Als gevolg daarvan zullen we niet uitgebreid op de afzonderlijke punten of op achtergronden ingaan. Daarom kan het handig zijn om deze studie meerdere keren te bekijken om de presentatie beter in je op te kunnen nemen en daarbij beter te onderzoeken.

Tenslotte, voordat we beginnen, moet je ervan bewust zijn dat er delen van Romeinen zijn waarvan je graag had gewild dat we daar dieper op in waren gegaan, terwijl wij in plaats daarvan al snel verder gaan. Zo wordt Romeinen bijvoorbeeld vaak aangehaald in de discussie tussen het Calvinisme en het Arminianisme. Maar voor de Calvinistische doctrine, zullen we niet onze visie voor of tegen een dergelijke doctrine bespreken, omdat dat niet het doel is van de Paulinische Paradox Serie.

Het doel van de Paulinische Paradox Serie is het terugroepen van het gehele lichaam van de Messias naar het gehele Woord van God. Volgens ons is dat ook de bediening van Jesjoea (Jezus), naast zijn lijden aan het kruis/ martelpaal. Hij riep het volk van God op tot bekering en gehoorzaamheid.

Om dat effectief te kunnen doen, is het volgens ons van het grootste belang om te laten zien dat de brieven van Paulus in overeenstemming zijn met de boodschap van de Messias.

Het is geen toeval dat we de brief van Paulus aan de Romeinen als eerste brief hebben gekozen om te behandelen in de Paulinische Paradox Serie. Deze brief is van fundamenteel belang, omdat Paulus hierin laat zien hoe hij de Torah leest en wat wij, de gelovigen, ermee te maken hebben.

Volgens geleerden schreef Paulus zijn brief aan de gelovigen in Rome ergens tussen 55-58 n.Chr.. Paulus schreef aan een groep die bestond uit zowel Joodse als niet-Joodse volgelingen van Jesjoea. De belangrijkste dat Paulus in zijn hele brief benadrukt, is dat Joden en niet-Joden allebei worden gered door hetzelfde Evangelie. Er is geen dubbele standaard. Joden worden niet automatisch gered op basis van hun Joods-zijn, en niet-Joden hoeven zich niet te bekeren tot het Judaïsme om gered te worden. Beiden zijn op dezelfde manier verloren en hebben verlossing nodig van hun zonden, en ze kunnen allebei gered worden door genade door geloof in Christus. Bovendien is Gods Wet van toepassing op de gelovige, zowel op Joden als niet-Joden wanneer die op de juiste manier wordt toegepast op basis van geloof.

Paulus begint zijn brief aan de gelovigen in Rome door te stellen dat genade en het apostelschap zijn bedoeld om gehoorzaamheid in het geloof tot stand te brengen (Romeinen 1:5). Hij richt zich op hoe Gods plan om in de genade te voorzien, en zoals onderwezen in de Schrift, altijd al door de Messias was. Bovendien leert de Schrift dat de Messias ons zou onderwijzen in het Woord van God en ons zou inspireren tot gehoorzaamheid. Waarom zijn we gehoorzaam aan het geloof? Om Gods naam te eren onder alle volken.

Romeinen 1:5-6

...Door Hem hebben wij genade en het apostelschap ontvangen **tot geloofsgehoorzaamheid onder alle heidenen ter wille van Zijn Naam, ...**

In de eerste paar verzen van Romeinen benadrukt Paulus de missie om alle volken op te roepen tot gehoorzaamheid aan het Woord van God door het geloof in de Messias. Met andere woorden, hij begint zijn brief door de nadruk te leggen op de opdracht die Jesjoea, vlak voor Zijn hemelvaart, aan Zijn discipelen gaf – dat wil zeggen, dat we alle volken moeten onderwijzen om alles te gehoorzamen wat Hij heeft geboden:

Mattheüs 28:19-20

Ga dan heen, onderwijs **al de volken**, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, **hun lerend alles wat Ik u geboden heb**, in acht te nemen. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld. Amen.

Zoals we in eerdere delen van deze serie hebben aangegeven, onderhield en onderwees Jesjoea de Wet van God ... de Torah. Hij zei dat Zijn volgelingen de Wet van God ook zouden onderhouden en onderwijzen (Mattheüs 5:19). Dit betekent dat de Grote Opdracht inhoudt dat aan alle volken ook de Torah worden onderwezen. Dit is onze roeping als volgelingen van Jesjoea.

In Romeinen 1:8-17 definieert Paulus hoe "gehoorzaamheid aan het geloof" (Romeinen 1:5) eruitziet. Hij gebruikt het woord gerechtigheid dat in verband staat met geloof (Romeinen 1:17) en citeert vervolgens de profeet Habakuk: "**maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven**" (Habakuk 2:4). Dat wil zeggen, ons geloof openbaart de gerechtigheid van God, wat anderen tot het geloof brengt. Dus, volgens Paulus en de profeet Habakuk, is geloof een manier van leven voor de gelovige in Jesjoea. Het is niet alleen een filosofie of een intellectueel geloof, maar een manier van zijn en doen. Het is een manier om te leven. Het is een manier van leven.

Het is de absolute waarheid die onze manier van leven wordt. Het is de waarheid die over ons heerst, in onze gedachten en in onze daden. We doen wat we denken dat waar is. Met andere woorden, als het Woord van God waarheid is, dan doen we het Woord van God. Dat is de gerechtigheid waarin we leven in het geloof. "Gerechtigheid" betekent gewoon "wandelen op de juiste wegen van God".

Deze "juiste wegen" zijn niet subjectief, of door u of mij, of door wie dan ook, uitgevonden. De juiste wegen zijn de wegen die worden benadrukt in het Woord van God, of in het Hebreeuws, de Torah, of de instructies van God.

Als je meer wilt weten over het woord "gerechtigheid", dan moedigen we je aan om onze studie "[Honger](#)" te bekijken.

Nadat Paulus gerechtigheid heeft besproken, beschrijft hij daarna het tegenovergestelde begrip, namelijk de ongerechtigheid. Hij zegt dat de ongerechtigheid "de waarheid onderdrukt". Dus volgens Paulus is ongerechtigheid het tegenovergestelde van de waarheid. En wat definieert het Woord van God als waarheid?

Psalm 119:142 (NBG)

[Uw gerechtigheid is gerechtigheid voor eeuwig en Uw wet is waarheid.](#)

In het eerste hoofdstuk van Romeinen laat Paulus dus de tegenstelling zien tussen gelovige mensen, die geroepen zijn tot gehoorzaamheid aan de Wet van God, en mensen die niet gelovig zijn en de onrechtvaardigheid of wetteloosheid uitoefenen.

Vanaf Romeinen 1:19 gaat Paulus verder met het geven van heel veel voorbeelden die de onrechtvaardigheid definiëren. Samengevat definieert Paulus de onrechtvaardigheid als het overtreden van de Torah ... wat hetzelfde is als leven in strijd met het Woord van God. In hoofdstuk 2 spreekt hij verder over de komende toorn van God over de onrechtvaardigen (Romeinen 2:1-11) en dan zegt hij iets wat bijzonder interessant is:

Romeinen 2:12-13

[Want zij die zonder Wet gezondigd hebben, zullen ook zonder Wet verloren gaan, en zij die onder de Wet gezondigd hebben, zullen door de Wet geoordeeld worden. Niet de hoorders van de Wet zijn immers rechtvaardig voor God, maar de daders van de Wet zullen gerechtvaardigd worden.](#)

Heb je dat begrepen? Paulus zegt hier dat, hoewel we gered zijn door de genade, God de mensen die Zijn Wet houden rechtvaardig noemt, en gerechtvaardigd worden. Ze zijn niet gerechtvaardigd vanwege hun werken, of omdat ze Gods Wet perfect hebben gehouden, maar omdat ze geloven dat het Woord van God de waarheid is en ze daarom Gods Wet willen doen. Is het dan niet oneerlijk dat degenen die de Wet niet hebben, de Heidenen, geoordeeld kunnen worden door de Wet van God? Paulus legt uit dat de basisprincipes van de Wet van God bij iedereen van nature op hun hart is geschreven.

Romeinen 2:14-16

[Want wanneer heidenen, die de Wet niet hebben, van nature doen wat de Wet zegt, zijn zij, hoewel zij de Wet niet hebben, zichzelf tot wet. Zij tonen dat het werk van de Wet geschreven is in hun hart. Daar getuigt ook hun geweten van, en hun gedachten onderling beschuldigen of ook verontschuldigen elkaar. Zo zal het gaan op de dag wanneer God de verborgen dingen van de mensen zal oordelen door Jezus Christus \(Jesjoea de Messias\), overeenkomstig mijn Evangelie.](#)

Paulus richt dan zijn aandacht op degenen die de Wet hebben maar deze niet gehoorzamen. Hij zegt dat het Gods wil is dat Zijn volk de Wet houdt en dat we door deze gehoorzaamheid aan de Wet van God, een gids kunnen zijn voor blinden en een licht voor hen die in duisternis verkeren. Dat komt omdat we, volgens Paulus, "in de Wet de belichaming van de kennis en de waarheid" bezitten (Romeinen 2:17-20).

Paulus gaat verder en zegt dat het overtreden van de Wet van God Hem onteert (Romeinen 2:23). Hij zegt dat de naam van God onder de heidenen werd gelasterd omdat het Joodse volk de Wet van God overtrad. Dit betekent dat de Wet van God was bedoeld als een standaard van gerechtigheid voor de niet-niet-Joden. Ze moesten gehoorzaamheid leren door het voorbeeld van het Joodse volk.

Dingen beginnen een beetje verwarrend te worden in Romeinen 2:25, wanneer Paulus over de besnijdenis spreekt. Velen hebben dit gedeelte van Romeinen opgevat als dat Paulus gelooft dat God niet langer verwacht dat Zijn volk fysiek besneden moet worden en dat Hij alleen de besnijdenis van het hart belangrijk vindt. Besnijdenis ging echter nooit alleen maar over het fysiek verwijderen van de voorhuid. Het ging altijd om het hart en niet alleen om het vlees. Paulus leert niets nieuws.

Deuteronomium 10:16

Besnijd dan de voorhuid van uw hart en wees niet langer halsstarrig.

Deuteronomium 30:6

De HEERE (JHWH), uw God, zal uw hart en het hart van uw nageslacht besnijden, om de HEERE (JHWH), uw God, lief te hebben met heel uw hart en met heel uw ziel, zodat u leven zult.

De besnijdenis van het hart heeft altijd betekend dat je een hart hebt dat ernaar verlangt om in geloof te gehoorzamen. De lichamelijke besnijdenis is een uitwendig teken van die inwendige besnijdenis.

Romeinen 2:25-29

Want de besnijdenis heeft wel nut als u de Wet houdt, maar als u een overtreder van de Wet bent, is uw besneden zijn tot onbesneden zijn geworden. Als dan een onbesneden de verordeningen van de Wet in acht neemt, zal zijn onbesneden zijn dan niet tot besnijdenis gerekend worden? En zal hij die overeenkomstig de natuur onbesneden is, maar die de Wet volbrengt, u dan niet oordelen, die mét de letter van de wet en de besnijdenis een overtreder van de Wet bent? Want niet h^j is Jood die het in het openbaar is, en niet d^{at} is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt, maar h^j is Jood die het in het verborgene is, en d^{at} is besnijdenis, die van het hart is, naar de geest, niet naar de letter. Zijn lof is niet uit mensen maar uit God.

Paulus zegt duidelijk dat de besnijdenis wel nut heeft, maar alleen als je de Torah houdt. Besnijdenis is een uiterlijk teken van je verlangen om de Torah te houden.

Een van de grote discussies in de eerste eeuw was of een heiden wel of niet in het vlees besneden moest worden om als een volwaardig lid te worden gezien van Gods volk. Zoals we eerder in deze serie en in ons onderwijs over Handelingen 15 hebben besproken, leerden de apostelen dat heidenen zich niet hoeven te laten besnijden als voorwaarde om in de gelovige gemeenschap te worden geaccepteerd - ze worden gered door genade door geloof (Handelingen 15:11) en op basis daarvan te worden ontvangen. Daarna zouden ze elke Sjabbat in de synagogen onderwezen worden in het onderwijs van Mozes (Handelingen 15:21). Als de heidenen naar de Torah luisteren, zoals de leraren hen instrueren, zullen ze uiteindelijk besneden willen worden in gehoorzaamheid aan de Wet van God.

Net als Abraham, kunnen de bekeerde heidenen geloven zonder te zijn besneden in het vlees. En net als Abraham - zullen ze, omwille van hun geloof, het teken van de besnijdenis ontvangen.

Uiteindelijk zei JHWH dat Hij Abraham koos 'omdat Abraham Mij gehoorzaamd heeft en Mijn voorschriften, Mijn geboden, Mijn verordeningen en Mijn Wetten in acht genomen heeft.' (Genesis 26:5).

Jakobus 2:22-24

Ziet u wel dat het geloof samenwerkte met zijn werken en dat door de werken het geloof volmaakt is geworden? En de Schrift is vervuld die zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd. U ziet dus nu dat een mens uit werken gerechtvaardigd wordt en niet alleen uit geloof.

Net zoals geldt voor de Jood, als een heiden besneden is maar de Torah niet houdt, dan is die uiterlijke besnijdenis zinloos. Besnijdenis heeft alleen maar zin als we ons aan de Wet van God houden.

Het punt hier is dat ons geloof ons van binnenuit transformeert, niet van buiten naar binnen. Ten eerste hebben we de Geest nodig, die ons het verlangen geeft om de Wet van God te volgen. Pas daarna, door het voortdurend leren van het Woord van God, doen we de rest van de Torah. Daarom heeft het geen zin om de nieuwe gelovigen onder druk te zetten om zich te laten besnijden. Degene wiens hart besneden is, zal uiteindelijk begrijpen dat de besnijdenis van het vlees deel uitmaakt van onze gehoorzaamheid aan het geloof. Het zal gebeuren wanneer iemands geloof er klaar voor is om het te laten gebeuren.

Nu we doorgaan naar Hoofdstuk 3, herhaalt Paulus de waarde van de besnijdenis voor wie nog verward is over de opmerkingen in Hoofdstuk 2.

Romeinen 3:1-2

Wat heeft de Jood dan voor op anderen? **Of wat is het voordeel van het besneden zijn? Veel, in alle opzichten.** Want in de eerste plaats zijn hun de woorden van God toevertrouwd.

Om elke verwarring de kop in te drukken, zegt Paulus hier duidelijk dat de besnijdenis waarde heeft.

Misschien hebben de Joden, net als veel gelovigen nu, zijn eerdere uitspraken over het belang van de besnijdenis van het hart opgevat in die zin dat de besnijdenis van het vlees geen waarde meer heeft. Om dit mogelijke misverstand te corrigeren, verduidelijkt Paulus zich onmiddellijk door te stellen dat niet alleen de besnijdenis van het vlees nog steeds waarde heeft, omdat het deel uitmaakt van de Torah, maar dat de hele Torah, de openbaringen van God, nog steeds van waarde is. Bovendien hebben de Joden het voordeel om op te groeien met de Torah. Ze konden het leren en in de praktijk brengen. Nogmaals, het kennen en het doen van de hele Torah is een VOORDEEL, niet een nadeel, of iets dat slecht is.

Omdat de Joden de Torah volgden, werden ze op de achtste dag na hun geboorte besneden. Dit is in tegenstelling tot de heidenen die, net als Abraham, werden besneden tijdens de volwassenheid. Dit benadrukt het eerdere punt van Paulus dat de Joden niet kunnen verwachten dat de heidenen meteen het volledige begrip van en gehoorzaamheid aan het Woord van God zullen inhalen. Het kost tijd om de Wet van God te bestuderen en te leren. De Joden zijn hun hele leven met de Torah opgevoed; de heidense gelovigen niet. Dat verschil moet worden gerespecteerd en gewaardeerd.

In hoofdstuk betoogt Paulus dat de mensheid van nature zondig is en geneigd is tot het kwaad. Onze Schepper is echter volmaakt en trouw. Onze zonde neemt de trouw van onze Schepper niet weg. Als we zondigen, bewijst dat juist dat God goed is. Onze onrechtvaardigheid maakt Gods rechtvaardige karakter nog duidelijker (Romeinen 3:3-8).

In Romeinen 3:9-20 zegt Paulus dat “niemand rechtvaardig is”. We weten echter dat de Bijbel sommigen rechtvaardig noemt.

Bijvoorbeeld:

Lukas 1:5-6

In de dagen van Herodes, de koning van Judea, was er een priester van de afdeling van Abia, van wie de naam Zacharias was. En zijn vrouw behoorde tot de dochters van Aäron en haar naam was Elizabet. Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk volgens alle geboden en verordeningen van de Heere. (zie ook Mattheüs 13:17; Habakuk 1:4; Hosea 14:9; Ezechiël 33:18)

Dus wat bedoelt Paulus als hij zegt dat niemand rechtvaardig is? In de context verwijst hij naar degenen die "onder de zonde" zijn (Romeinen 3:9). Ze zijn “onder de Wet” (Romeinen 3:19). Met andere woorden, ze zullen verantwoording schuldig zijn aan God, en ze zullen geen verdediging hebben wanneer ze geoordeeld worden. Degenen die volgens Paulus "onder de wet" zijn, zijn degenen die hebben gezondigd door de Wet van God te overtreden en dus de dood verdienen. Ze zijn onder de wet van de zonde en de dood

Dat klinkt op dit moment misschien verwarrend, vooral als je De Paulinische Paradox Deel 4 niet hebt bekeken, voordat je deel 5 ging bekijken. Misschien kan je de verschillende wetten herinneren die Paulus in zijn onderwijs bespreekt;

In feite maakt hij melding van ten minste zeven wetten.

- 1) De Wet van God (Romeinen 3:31; 7:22-25; 8:7)
- 2) De wet van de zonde (Romeinen 7:23-25)
- 3) De wet van de zonde en de dood (Romeinen 8:2)
- 4) De Wet van de Geest van Leven (Romeinen 8:2)
- 5) De Wet van Geloof (Romeinen 3:27)
- 6) De Wet van Gerechtigheid (Romeinen 9:31)
- 7) De Wet van Christus (1 Korinthe 9:21)

Dus binnen de zeven verschillende wetten die Paulus noemt, is dit de plek waar Paulus het concept "wet van de zonde" introduceert. De "wet van de zonde" wordt beschreven als het vermogen van de "Wet van God" om in ons de zonde te openbaren, want het is het overtreden van de "Wet van God" dat de zonde definieert.

Romeinen 3:20

Daarom zal uit werken van de Wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden. **Door de Wet is immers kennis van zonde.**

Houd in gedachten, we realiseren ons dat hij de uitdrukking "de wet van de zonde" hier niet gebruikt, maar later zal hij dat wel doen, dus vragen we even geduld.

"Onder de wet" zijn is volgens Paulus niet hetzelfde als het wel of niet volgen van de Wet van God. "Onder de wet" geldt voor degenen die gezondigd hebben of de wet van de zonde hebben gevolgd, daardoor de dood verdienen, en dus onder de "wet van de zonde en de dood" zijn.

Als je onder de wet van de zonde en de dood staat, kun je niet gerechtvaardigd worden voor God. We zijn allemaal schuldig. Alle "goede" dingen die we hebben gedaan, telt niet mee totdat we het geloof ontvangen. Het belangrijkste doel van het volgen van de Wet van God is om namelijk onze Schepper de eer te geven. Als we de Wet van God volgen voordat we in onze Schepper geloven, was dat niet voor Hem maar voor ons. Hoe kan goede dingen doen voor God iets betekenen als we niet in God geloven?

Stel je voor dat je een ongelovige bent. Je weet niets over God, maar je weet in je hart dat goed en kwaad bestaan. God schiep ieder mens met de algemene kennis van goed en kwaad. Zelfs atheïsten begrijpen en weten dat dingen als moord en diefstal verkeerd zijn. Niemand is echter perfect in het volgen van de dingen waarvan je weet dat ze waar en goed zijn. We zondigen allemaal en worden allemaal verantwoordelijk gehouden voor de Wet van God. Dat bedoelde Paulus toen hij zei dat "niemand is rechtvaardig" en dat zowel Joden als Grieken "onder de zonde" zijn. Zodra we ons realiseren dat we in de zonde leven en schuldig zijn voor God (onder de wet zijn), is de volgende stap om te gaan geloven en de genade van God te ontvangen.

Als je bent gaan geloven, weet je dat God je als rechtvaardig beschouwt.

Genesis 6:9

Dit zijn de afstammelingen van Noach. Noach was een rechtvaardig, oprecht man onder zijn tijdgenoten. Noach wandelde met God.

Genesis 15:6

En hij (Abraham) geloofde in de HEERE (JHWH), en Die rekende hem dat *tot* gerechtigheid.

Genesis 18:23

En Abraham kwam dichterbij en zei: Zult U ook de rechtvaardige *tegelijk* met de goddeloze wegvagen?

Lukas 1:6

Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk volgens alle geboden en verordeningen van de Heere.

Mattheüs 25:46

En dezen zullen gaan in de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

Paulus vervolgt deze gedachtegang door te onderwijzen dat we gerechtvaardigd zijn voor God door de werken van Jesjoea (Romeinen 3:21-30). Onze goede werken brengen geen redding. Paulus maakt duidelijk dat onze gehoorzaamheid aan de Wet van God slechts het resultaat is van onze redding in Jesjoea (Romeinen 3:31). Onze werken zijn niet het doel van de redding. Ze dienen een ander doel, en dat zal Paulus later bespreken.

Romeinen 3:27-31

Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Van de werken? Nee, maar door de wet van het geloof. Wij komen dus tot de slotsom dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder werken van de Wet. Of is God alleen de God van Joden? En niet ook van heidenen? Ja, ook van heidenen. Het is toch immers Eén en dezelfde God, Die besnedenen rechtvaardigen zal uit het geloof en onbesnedenen door het geloof. Doen wij dan door het geloof de Wet teniet? Volstrekt niet, maar wij bevestigen de Wet.

Dus Paulus heeft hier verschillende dingen vastgesteld:

1. Onze gehoorzaamheid is niet voor onze redding, maar het resultaat van ons geloof. We geloven dat het Woord van God waar is, en gehoorzaamheid aan het Woord van God is hoe we ons geloof uitleven. Omdat we geloven dat het Woord van God waar is, doen of gehoorzamen we wat we geloven dat waar is. Het is echt zo simpel.
2. Paulus stelt ook dat God de God is van heidenen en Joden. Dit betekent dat God geen andere norm van gehoorzaamheid aan de Joden geeft dan die Hij aan heidenen geeft. Dat zou vreemd zijn. Hij behandelt ons allemaal gelijk, en we krijgen allemaal dezelfde zegeningen en vrijheid om dezelfde volmaakte Wet te volgen. We hebben dit eerder besproken in de Pauline Paradox Serie.
3. Het belangrijkste is dat Paulus extreem duidelijk wil maken ... dat onze gehoorzaamheid niets te maken heeft met redding, het betekent niet dat we de Wet van God wegwerpen. De Wet van God is NOG STEEDS HELEMAAL INTACT. We moeten de Wet van God houden en gehoorzamen. Dit brengt ons terug bij wat Paulus aan het begin van zijn brief zei: Gods genade brengt ons in de gehoorzaamheid van het geloof (Romeinen 1:5).

Nadat we dit allemaal hebben gezegd... laten we het nog eens lezen:

Romeinen 3:27-31

Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Van de werken? Nee, maar door de wet van het geloof. Wij komen dus tot de slotsom dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder werken van de Wet. Of is God alleen de God van Joden? En niet ook van heidenen? Ja, ook van heidenen. Het is toch immers Eén en dezelfde God, Die besnedenen rechtvaardigen zal uit het geloof en onbesnedenen door het geloof. Doen wij dan door het geloof de Wet teniet? Volstrekt niet, maar wij bevestigen de Wet.

Verder met hoofdstuk 4. Paulus wijst naar Abraham om zijn punt duidelijk te maken, omdat de Bijbel zegt dat Abraham rechtvaardig was vanwege zijn geloof (Genesis 15:6). Paulus betoogt dat Abrahams geloof hem rechtvaardig maakte voordat hij zelfs de Wet van God had gehoorzaamd (Romeinen 4:1-5). Dan wijst Paulus op David als een ander voorbeeld om te laten zien hoe Gods vergeving beschikbaar is voor iedereen die zijn geloof in God wil stellen (Romeinen 4:6-8). Deze vergeving is niet alleen voor de Joden maar ook voor de heidenen. Aangezien Abraham rechtvaardig werd gemaakt door zijn geloof voordat hij werd besneden, worden ook de heidenen rechtvaardig gemaakt voordat ze fysiek besneden werden (Romeinen 4:9-12). De doctrine die sommige Joden in de eerste eeuw verkondigden – dat heidenen zich moesten laten besnijden als een voorwaarde om deel uit te maken van Gods volk – is onjuist.

Vergeet niet dat Paulus even hiervoor zei dat we nog steeds de Wet van God moeten houden door het geloof, en daar hoort ook de besnijdenis bij. Gehoorzaamheid is niet wat ons het recht geeft op verlossing. Integendeel, ons geloof geeft ons de belofte van verlossing. Dat is wat Paulus wil zeggen. Maar we moeten dit niet verwarren met het idee dat we de Wet van God helemaal niet meer hoeven te houden.

Paulus zegt alleen dat het houden van de Wet van God ons geen verlossing geeft. Dit wordt duidelijk wanneer we bij Romeinen 4:15 aankomen: “De Wet brengt immers toorn te weeg, maar waar geen wet is, is ook geen overtreding.” We weten dus dat de Wet van God nog steeds geldt, omdat mensen nog steeds kunnen zondigen, en de Wet van God de zonde definieert. Zonder de Wet zouden we geen duidelijke definitie hebben van zonde.

Als we verdergaan met hoofdstuk 5, doet Paulus nog een opmerkelijke uitspraak.

Romeinen 5:12-13

Daarom, zoals door Eén mens de zonde in de wereld is gekomen, en door de zonde de dood, en zo de dood over alle mensen is gekomen, in wie allen gezondigd hebben. Want totdat de Wet er kwam, was er wel zonde in de wereld. Zonde wordt echter niet toegerekend als er geen Wet is.

We herinneren ons allemaal de gebeurtenis in Genesis, de zonde van Adam. We herinneren ons dat hij erin faalde om de tuin te bewaken en te beschermen zoals hem was opgedragen. Hij stond toe dat de zonde de wereld binnenkwam door de daad van ongehoorzaamheid van hem en van Eva. Adam ontving de Torah (instructie). Hij kreeg een Wet van God, maar hij overtrad die Wet en als gevolg daarvan bracht hij zonde in de wereld. En zonde, zoals ons is verteld in het verhaal van de zondeval, leidt tot de dood.

Verderop in hoofdstuk 6 stelt en beantwoordt Paulus een fascinerende vraag:

Romeinen 6:1

Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt? Volstrekt niet! Hoe zullen wij, die aan de zonde gestorven zijn, nog daarin leven

Om de retorische vraag van Paulus anders te stellen: als onze zonde noodzakelijk is voor de genade van God, en de genade van God goed is, kunnen we dan niet beter vaker te zondigen zodat er meer genade is? Denk eraan, zonde wordt gedefinieerd als het overtreden van de Wet van God. Het antwoord van Paulus is nadrukkelijk nee! En de uitspraak van Paulus om niet in de zonde te blijven, is hetzelfde als zijn uitspraak dat we de Wet van God moeten gehoorzamen.

Om zijn antwoord op deze retorische vraag te onderbouwen, zegt Paulus dat we met Christus zijn “begraven” door de doop, zodat we met Hem “opgewekt” worden en in “een nieuw leven” zouden wandelen (Romeinen 6:4). De nieuwheid van het leven waarin we moeten wandelen is de Wet van God. Daarvoor, in ons oude leven, wandelden we in de zonde. Nu, in ons nieuwe leven, moeten we wandelen in de Wet van God. Wandelen in de zonde is hoe we leefden voordat we Christus leerden kennen. Nu dat we Christus hebben leren kennen, wandelen we volgens de Wet van God.

Paulus leert niets nieuws ... alleen wat al waar was.

Spreuken 6:23

Want een gebod is een lamp, en onderricht is een licht, bestraffingen *en* vermaning zijn de weg van het leven,...

Het hele argument van Paulus - dat we zijn gestorven aan de zonde - leidt tot zijn conclusie dat we niet langer onder de wet van de zonde en de dood staan.

In de verzen 5-11 van hoofdstuk 6 zegt Paulus dat onze "oude mens" is gestorven en dat we door Christus zijn opgewekt in een nieuw leven. Aangezien we door de Messias zijn "gestorven" aan de zonde, zouden we niet meer moeten willen zondigen, maar in plaats daarvan de Wet van God gehoorzamen.

Nu komen we aan bij enkele controversionele en verkeerd begrepen verzen.

Romeinen 6:12-14

Laat de zonde dan niet in uw sterfelijk lichaam regeren om aan de begeerten daarvan te gehoorzamen. En stel uw leden niet ter beschikking aan de zonde als wapens van ongerechtigheid, maar stel uzelf ter beschikking aan God, als mensen die uit de doden levend geworden zijn. En laat uw leden wapens van gerechtigheid zijn voor God. Want **de zonde zal over u niet heersen**. U bent namelijk niet onder de wet, maar onder de genade.

Deze uitspraak van Paulus, dat we niet "onder de wet" zijn, wordt traditioneel opgevat als dat we de vrijheid hebben om de Wet van God te negeren. Er is echter één probleem met deze interpretatie, namelijk dat Paulus het voortdurende gezag van de Wet in de gehele Romeinen-brief bevestigt.

Hij zegt dat we de Wet bevestigen door het geloof (Romeinen 3:31)

De Wet is "heilig en rechtvaardig en goed" (Romeinen 7:12)

De wet is "geestelijk" (Romeinen 7:14)

Paulus "verheugt" zich in de Wet (Romeinen 7:22)

En Paulus "dient" de Wet van God (Romeinen 7:26)

Hij zegt dat gelovigen voldoen aan de rechtvaardige eisen van de Wet als we wandelen in overeenstemming met de Geest (Romeinen 8:4), en dat het bedenken van het vlees, niet het geestelijke denken, in opstand komt tegen de Wet (Romeinen 8:7).

Daarom kan "niet onder de wet" gewoon niet betekenen "vrijheid om de Wet van God te negeren".

Dus, wat betekent dit vers dan? Let op wat Paulus zegt: "de zonde zal over u niet heersen". Zoals we al hebben besproken in deel vier van deze serie, gaat deze verklaring ervan uit dat de zonde, op een bepaald moment in ons leven, heerschappij over ons had. Dat wil zeggen dat we ooit "onder de zonde" waren (Romeinen 3:9). Onthoud dat zonde per definitie het overtreeden is van de Wet van God. (Romeinen 7:7). Zonde brengt straf teweeg - de dood. Omdat ons door Christus genade is geschonken, zijn we niet langer onder de "wet van de zonde en de dood". Dit wordt extra duidelijk in de slotopmerkingen van Paulus een paar hoofdstukken later:

Romeinen 8:1-2

Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus (Messias Jesjoea) zijn, [...] Want de Wet van de Geest van het leven in Christus Jezus (Messias Jesjoea) heeft mij vrijgemaakt van de wet van de zonde en de dood.

Dit zou nu veel logischer moeten zijn. Genade is het ontvangen van vergeving voor het overtreden van de Wet van God. Het overtreden van de Wet van God is zonde. Zonde leidt tot de dood. Dus onder de genade zijn betekent dat we vrij zijn van de slavernij van de zonde en de dood. Daarom zijn we niet bevrijd van de Wet van God; we zijn vrij om de Wet van God te houden. Theoloog Charles E. B. Cranfield geeft een uitstekende samenvatting:

[Deze uitdrukking] wordt algemeen begrepen als dat het gezag van de Wet is afgeschaft voor de gelovigen en is vervangen door een ander gezag. En dit, moet ik toegeven, zou een plausible interpretatie zijn, als deze zin op zichzelf zou staan. Maar omdat het document ook zaken aangeeft zoals Romeinen 3:31; 7:12, 14a; 8:4; 13:8-10, waarbij de wet meer dan eens de Wet van God (Romeinen 7:22, 25; 8:7) en keer op keer als gezaghebbend wordt genoemd, is een dergelijke uitleg hiervan uiterst onwaarschijnlijk. Het feit dat "onder de wet" wordt gecontrasteerd met "onder de genade" suggereert de waarschijnlijkheid **dat Paulus hier niet denkt aan de wet in het algemeen, maar aan de wet die zondaars veroordeelt**; want, aangezien genade de onverdiende gunst van God aanduidt, is het natuurlijke tegenovergestelde van "onder genade" het "niet onder de genade van God of onder de veroordeling" staan. En de suggestie dat de betekenis van deze zin is dat gelovigen niet onder de veroordeling van God staan, die door de wet is uitgesproken, maar onder Zijn onverdiende genade, wordt sterk bevestigd in Romeinen 8:1 ("Dus is er geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn"), dat in het betoog van Paulus nauw verwant is aan dit gelijkwaardige vers: Romeinen 7:1-6. Bovendien past deze interpretatie goed in de context; want de zekerheid dat we zijn bevrijd van Gods veroordeling en we nu het onderwerp zijn voor Zijn genadige gunst is inderdaad een bevestiging van de belofte dat de zonde voortaan geen heerschappij meer zal hebben over ons, voor degenen die weten dat ze bevrijd zijn van veroordeling, en nu vrij zijn om de toegeëigende macht van de zonde met nieuwe kracht en vrijmoedigheid te weerstaan.

-Charles E.B. Cranfield, The Epistle to the Romans (T&T Clark, 1975), Vol 1, blz 305

In Rom 6:16 stelt Paulus nog een retorische vraag: "**Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn?**" (Romeinen 6:15) Deze vraag is vergelijkbaar met de vraag die hij aan het begin van hoofdstuk 6 stelt. En natuurlijk is zijn antwoord hetzelfde: "**Volstrekt niet!**" Nogmaals, Paulus stelt duidelijk dat et onder de genade zijn geen excuus is om de Wet van God niet te volgen.

In de verzen 16-23 besluit Paulus hoofdstuk 6 met een analogie over slavernij. Volgens Paulus zijn er twee soorten slaven. Of we dienen God door zijn Wet te gehoorzamen, wat ons een slaaf maakt van de gerechtigheid, of we dienen de zonde door de Wet van God te overtreden, wat ons een slaaf maakt van de zonde maakt. Dat zijn onze enige twee opties. Paulus leert dat een slaaf zijn van de gerechtigheid leidt tot "eeuwig leven in Messias Jesjoea". Slaaf zijn van de zonde leidt tot de dood: "**Want het loon van de zonde is de dood**" (Romeinen 6:23). Nogmaals, dit wil niet zeggen dat onze gehoorzaamheid ons het eeuwige leven oplevert, maar als de genade van God ons echt het eeuwige leven heeft gegeven, dan zullen we wandelen in de gerechtigheid zoals die wordt gedefinieerd door de Wet van God.

Voor meer informatie over dit onderwerp willen we onze studie aanbevelen: "[Rechtvaardigheid geboden](#)".

Hoofdstuk 7 begint met een andere vraag:

Romeinen 7:1

Of, broeders, weet u niet – ik spreek immers tot mensen **die de wet kennen** – dat de wet over de mens heerst zolang hij leeft?

Interessant is hier om op te merken dat Paulus zijn vraag richt aan een bepaald publiek, namelijk "**mensen die de wet kennen**". Velen lezen dit gedeelte van de brief van Paulus zonder kennis van de Torah, en lopen daarom weg denkende dat Paulus iets zei wat hij niet heeft gezegd. Paulus geeft een analogie op basis van de huwelijkswetten in de Torah, om zijn punt duidelijk te maken:

Romeinen 7:2-3

Want de gehuwde vrouw is door de wet gebonden aan de man zolang hij leeft. Als de man echter gestorven is, is zij ontslagen van de wet die haar aan de man bond. Daarom dan, als zij de vrouw van een andere man wordt terwijl haar man leeft, zal zij een overspelige genoemd worden. Als haar man echter gestorven is, is zij vrij van de wet, zodat zij geen overspelige is als zij de vrouw van een andere man wordt.

Hoe zou het logisch zijn als Paulus zou zeggen dat gelovigen nu vrij zijn van het gehoorzamen van de Wet van God als zijn hele analogie hier is gebaseerd op de geldigheid van de Torah-wetten met betrekking tot het huwelijk?

Het punt van Paulus is niet dat de Wet van God is gestorven of veranderd of dat we vrij zijn om die te gehoorzamen. Zijn punt is dit: sinds we zijn gestorven in de Messias, is de straf van de Wet die we verdienen voor onze zonde -de dood - niet langer op ons van toepassing. De wet veranderde niet - onze status is veranderd.

Daarom zegt vers 4: "**bent u ook door het lichaam van Christus gedood met betrekking tot de wet, opdat u (wij) een ander zou toebehoren**". We zijn gestorven aan de zonde (onze vorige echtgenoot) zodat we vrij kunnen zijn om met de Messias te trouwen.

Dit wordt nog duidelijker als we bij vers 6 aanbelden:

Romeinen 7:6

Maar nu zijn wij ontslagen van de wet, gestorven aan dat waaraan wij vastgebonden zaten, zodat wij in nieuwheid van Geest dienen, en niet in oudheid van letter.

Sommigen geloven misschien dat Paulus verwijst naar de Wet van God wanneer hij spreekt over de bevrijding van datgene waaraan wij "**vastgebonden zaten**". Met andere woorden, we zijn nu vrij van het gehoorzamen van de Wet van God! Maar Paulus herinnert ons iets later aan de context:

Romeinen 7:22-23

Want naar de innerlijke mens verheug ik mij naar de Wet van God. Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die tegen de wet van mijn verstand strijd voert en mij tot een gevangene maakt van de wet van de zonde, die in mijn leden is.

De Wet van God openbaart de wet van de zonde, die in ons aan het werk is. Door Christus zijn we gestorven aan die wet van de zonde en worden we niet langer gevangen gehouden. De Wet van God kan ons niet gevangen houden in gehoorzaamheid, de Torah is vrijheid. In het Hebreeuws betekent dit op een "ruime baan" lopen. De zonde beperkt ons om te leven en veroorzaakt gebondenheid. Zonde is onze gevangenis, die leidt tot de dood, niet de Wet van God.

Psalm 119:44-45

Dan zal ik steeds Uw Wet in acht nemen,
voor eeuwig en altijd.
Ik zal wandelen op ruime baan,
omdat ik Uw bevelen gezocht heb.

Wat bedoelt Paulus als hij zegt dat we nu "in nieuwheid van Geest dienen en niet in oudheid van letter" (Romeinen 7:6)? Betekent het wandelen in de Geest dat we niet volgens de Wet van God moeten wandelen? Helemaal niet!

Paulus verwijst terug naar een profetie in het Oude Testament die betrekking heeft op de Geest en de Wet van God. Het was allemaal al voorspeld dat dit zou gebeuren. We moeten wandelen in de Geest, zodat we de Wet van God zullen houden. Het idee dat wandelen in de Geest het volgen van de Wet van God uitsluit, is precies het tegenovergestelde van wat de Bijbel zegt:

Ezechiël 36:26-27

Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven. **Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt**

Zoals je kunt zien, sluit het wandelen in de Geest niet uit dat je volgens de Wet van God leeft; de Geest geeft ons de kracht om in de Wet van God te wandelen. We zullen dit verder bespreken als we bij Romeinen 8 zijn aangekomen. We dienen niet in de zwakheid van ons vlees; we dienen in de Geest, die de Torah van God in ons hart schrijft en ons in staat stelt om deze te houden. Als je dacht dat Paulus zei dat we zijn verlost van de Wet van God, geeft hij een aantal verduidelijkingen in de volgende verzen:

Romeinen 7:7-12

Wat zullen wij dan zeggen? Is de Wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de Wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de Wet niet zei: U zult niet begeren. Maar de zonde heeft door het gebod een aanleiding gevonden en in mij allerlei begeerte teweeggebracht, want zonder de Wet is de zonde dood. Ik nu leefde voorheen zonder wet, maar toen het gebod kwam, is de zonde weer levend geworden. Ik echter ben gestorven. En het gebod, dat tot leven had moeten leiden, bleek voor mij de dood te betekenen. Want de zonde heeft door het gebod een aanleiding gevonden en mij misleid en daardoor gedood. Zo is dan de Wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

Wat leert Paulus ons hier? Hij zei dat de Wet van God de zonde definieert: "Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de Wet niet zei: U zult niet begeren". Dus elke handeling die in strijd is met de Wet van God, is zonde. Paulus dacht dat hij leefde terwijl hij een zondig leven leidde, maar toen hij de Wet van God gelezen had, realiseerde hij zich dat hij ten dode was opgeschreven. De zonde in het leven van Paulus, die geopenbaard was door de Wet van God, "doodde" hem. Dit komt omdat de Wet "heilig is, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed". (Rom7:12).

De Wet weerspiegelt het karakter en de wil van onze Vader, die heilig en rechtvaardig en goed is. We ontdekken onze zonde door de Wet van God, en het "doodt" ons. Paulus legt verder uit:

Romeinen 7:13

Is dan het goede de oorzaak van mijn dood geworden? Volstrekt niet! Maar de zonde heeft – opdat zij als zonde zichtbaar zou worden – door het goede voor mij de dood teweeggebracht, opdat door het gebod de zonde uitermate zondig zou blijken te zijn. **Want wij weten dat de Wet geestelijk is,...**

Zij die "geestelijk" willen zijn, volgen de Wet van God ... dat is de nieuwe weg van de Geest in het geloof. De oude weg is van het vlees ofwel vleeselijk. We behandelen dat verder in hoofdstuk 8, waar Paulus er dieper op ingaat.

Hier zien wederom dat de zonde in ons leven, die wordt geopenbaard door de Wet van God, de dood veroorzaakt. Gods Wet – het "goede" - brengt GEEN dood voort, het kwade, Het laat onze zonde zien, zodat we kunnen begrijpen dat we een Redder nodig hebben. Het openbaart onze zwakheid en ons onvermogen om enkel te leven volgens de volmaakte standaard van God. Wij hebben hulp nodig. Paulus gaat verder:

Romeinen 7:14-20

... maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde. Wat ik namelijk teweegbreng, doorzie ik niet, want niet wat ik wil, dat doe ik, maar wat ik haat, dat doe ik. En als ik dat doe wat ik niet wil, val ik de Wet bij dat zij goed is. Nu ben ik het echter niet meer die dit teweegbrengt, maar de zonde die in mij woont. Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, niets goeds woont. Immers, het willen is er bij mij wel, maar het goede teweegbrengen, dat vind ik niet. Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. Als ik nu dat doe wat ik niet wil, breng ik dat niet meer teweeg, maar de zonde die in mij woont.

Nogmaals, de Wet van God heeft Paulus niet onmiddellijk gedood. Het definieerde de zonde en openbaarde de dood die in hem was. Dit kan worden vergeleken met een persoon die een terminale ziekte heeft en het niet weet. Op een zekere dag gaat deze persoon naar de dokter, en de dokter informeert hem over deze ziekte. Zonde is als die terminale ziekte, die uiteindelijk tot de dood zal leiden als je daarvoor niet wordt behandeld. De Wet van God is als de dokter die ons openbaart dat we deze ziekte hebben. Dus wat is de behandeling? Hoe overwinnen we deze ziekte (zonde)? Voordat Paulus ons vertelt hoe we deze ziekte kunnen overwinnen, stelt hij diezelfde vraag ter afsluiting van hoofdstuk 7:

Romeinen 7:21-25

Ik ontdek dus deze wet in mij: als ik het goede wil doen, is het kwade dicht bij mij. Want naar de innerlijke mens **verheug ik mij in de Wet van God**. Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die tegen de Wet van mijn verstand strijd voert en *mij tot gevangene maakt* van de wet van de zonde, *die in mijn leden is*. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam van deze dood? Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere. **Zo dien ik dan zelf** wel met het verstand **de Wet van God**, maar *met het vlees de wet van de zonde*.

Paulus spreekt over de innerlijke strijd tussen zijn verlangen om gehoorzaam te zijn aan God en zijn verlangen om te zondigen. Hij beschrijft deze strijd als een oorlog tussen de gedachten die de Wet van God willen dienen en zijn vlees dat de wet van de zonde dient. Hij vraagt wie hem zal verlossen van dit lichaam van de dood - dat is zijn vlees. Wie verlost hem van dit verlangen om te zondigen. Het antwoord is dat God hem heeft verlost door Jesjoea de Messias.

Paulus geeft ons hier twee mogelijkheden, hier is de eerste. We kunnen de Geest volgen en de Wet van God houden (Ezechiël 36:26-27):

Paulus onderwijst het geestelijke:

“Want wij weten dat de Wet geestelijk is”

“Want ik verheug mij in de Wet van God.”

“dien ik dan zelf wel met het verstand de Wet van God”

Of, de tweede, we kunnen achter het vlees aangaan en de Wet van God verwerpen ... de zonde volgen:

Paulus onderwijst het lichamelijke ofwel het vlees:

“Maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde”

“mij tot gevangene maakt van de wet van de zonde”

“met het vlees de wet van de zonde”

Welke van de twee wil je zijn? Wil je de Wet van God volgen en onderwijzen en dus geestelijk zijn? Of wil je in het vlees zijn ... vleeselijk zijn, en onderwijzen dat we de Wet van God niet langer hoeven te volgen? Dat zijn onze enige opties.

In het volgende hoofdstuk van Romeinen legt Paulus uit hoe we in die verlossing mogen wandelen, maar we willen eerst nog een paar punten uit hoofdstuk 7 benadrukken voordat we verdergaan.

Allereerst geeft Paulus verschillende positieve bevestigingen van de Wet van God. Hij zegt dat de Wet "geestelijk" is en dat hij "zich verheugd in de Wet van God". Hij zegt: "Zo dien ik dan zelf ... de Wet van God".

Ten tweede stelt hij deze positieve bevestigingen van de Wet van God tegenover de wet van de zonde, die wordt afgeschilderd als iemand die hem door zijn vlees in slavernij houdt. Hij zegt "ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde" en "die mij tot gevangene maakt van de wet van de zonde die in mijn leden is". Hij zegt: "Zo dien ik ... met mijn vlees de wet van de zonde". Paulus creëert een tweedeling tussen de Geest en het vlees. Ons begrip van deze tweedeling zal belangrijk zijn als we Romeinen 8 gaan bekijken.

De Geest vs. Het Vlees

Romeinen 8:1-2

Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus (Messias Jesjoea) zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest. Want de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus (Messias Jesjoea) heeft mij vrijgemaakt van de wet van de zonde en van de dood.

Hopelijk begrijp je nu waarom het belangrijk is om je niet slechts op een vers van Paulus te concentreren om daar een doctrine van te maken. We moesten de context van twee hoofdstukken onderzoeken, met een aantal zeer verwarrende uitspraken, tenminste als we die als losse teksten hadden gelezen. Alles leidt uiteindelijk tot de conclusie van Paulus in hoofdstuk 8, namelijk dat we niet langer onder de wet van de zonde en de dood zijn. Als gelovigen zijn we verlost van de zonde en de dood door het werk van de Messias. Nu gaat Paulus ons meer details geven over wat het betekent om in die verlossing te wandelen. Hoe wandelen we in gehoorzaamheid aan de Wet van God en overwinnen we het verlangen om te zondigen?

Romeinen 8:3-4

Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees en dat omwille van de zonde, en de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de rechtvaardige eis van de wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.

Volgens Paulus is ons vlees van nature in strijd met de Wet van God. De Wet van God kan ons dus niet redden, en we zijn ook niet in staat om de Wet van God uit onszelf te houden. De Wet openbaart alleen onze zonde en definieert de rechtvaardige eisen die God ons geeft. Dit gaat terug naar waar Paulus over spreekt in Romeinen 7. Dus hoe overwinnen we deze terminale ziekte van zonde? Hoe winnen we de oorlog in onszelf? Het antwoord ligt in het "wandelen naar de Geest".

Paulus herinnert zich de profetie in Jeremia 31 en Ezechiël 36 - dat God zijn Torah in ons hart gaat schrijven en ons de kracht geeft om die te houden door het werk van de Heilige Geest. Wandelen naar de Geest en niet naar het vlees is hoe "de rechtvaardige eis van de wet vervuld zou worden in ons". (Romeinen 8:4).

Paulus gaat verder met zijn tweedeling tussen het vlees en de Geest. Hij zegt dat ons vlees zichzelf alleen bezighoudt met dingen van het vlees. Dat zou de Wet van God uitsluiten, aangezien de Wet van God geestelijk is (Romeinen 7:14). Hij zegt dat het bedenken van het vlees leidt tot de dood, maar het bedenken van de Geest leidt tot leven en vrede (Romeinen 8:5-6). Hij geeft daarna een overtuigende verklaring:

Romeinen 8:7-8

Immers, het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God. Het onderwerpt zich namelijk niet aan de Wet van God, want het kan dat ook niet. En zij die in het vlees zijn, kunnen God niet behagen.

Je kunt geen duidelijkere bevestiging van de gehoorzaamheid aan de Wet van God vinden dan deze! Paulus zegt dat degenen die naar het vlees wandelen en zich niet aan de Wet van God onderwerpen, vijandig staan tegenover God! Volgens de tweedeling die Paulus ons geeft, onderwerpen degenen die naar de Geest wandelen zich dus aan de Wet van God.

Zich niet onderwerpen aan de Wet van God is vijandschap tegenover God. Degenen die zich niet aan de Wet van God onderwerpen, kunnen Hem, volgens Paulus, niet behagen. Onderwerping aan de Wet van God *behaagt* God. Wat dit niet samen wat Paulus in de laatste twee hoofdstukken van Romeinen heeft geleerd? Zonde is het overtreden van de Wet van God. Paulus verlangt ernaar om niet te zondigen, maar om God te behagen. De manier om de zonde in ons leven te overwinnen is door te wandelen volgens de Geest, die ons in staat stelt om de Wet van God te gehoorzamen.

Romeinen 8:9-11

Maar u bent niet in het vlees, maar in de Geest, wanneer althans de Geest van God in u woont. Maar als iemand de Geest van Christus (Messias) niet heeft, die is niet van Hem. Als Christus (Messias) echter in u is, dan is het lichaam wel dood vanwege de zonde, maar de geest is leven vanwege de gerechtigheid. En als de Geest van Hem Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zal Hij Die Christus (Messias) uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont.

Dit gaat natuurlijk over de beloofde opstanding. Omdat we verlangen naar het Woord van God, door de genade van onze Schepper, ontvangen we vernieuwde lichamen, die zullen leven naar het volledige Woord van God tot in eeuwigheid. Niemand zal de Wet van God overtreden in het eeuwige Koninkrijk. Er zal enkel gehoorzaamheid zijn aan de Torah. Denk daar even over na.

In de rest van hoofdstuk 8 blijft Paulus deze tweedeling tussen leven naar vlees en leven naar de Geest verder uitwerken. Hij zegt dat het leven naar het vlees ons uiteindelijk zal doden, maar dat het leven naar de Geest ons leven zal geven (Romeinen 8:13). Hij zegt verder dat degenen die door de Geest leven "zonen van God" worden genoemd (Romeinen 8:14). Dan besteedt hij wat tijd aan het bespreken van de toekomstige heerlijkheid die we als volgelingen van Jesjoea zullen ontvangen, en dat het lijden dat we in dit leven doormaken niet kan worden vergeleken met de heerlijkheid die ons te wachten staat (Romeinen 8:18-30). Hij besluit hoofdstuk 8 door ons te herinneren aan Gods grote liefde voor ons (Romeinen 8:31-38).

In Romeinen 9:1-29 spreekt Paulus over zijn verdriet om het Joodse volk dat Jesjoea nog niet als Messias heeft leren kennen. Hij spreekt over hoe Gods beloften nog steeds van kracht zijn in het licht van het feit dat veel Joden Jesjoea hebben afgewezen en hoe deze verlossing niet genetisch wordt bepaald, maar door het geloof. In Romeinen 9:30-33 maakt Paulus nogmaals duidelijk dat het gehoorzamen van de Wet van God ons niet redt. Over dit hoofdstuk zou nog veel meer kunnen worden gezegd, maar aangezien veel niet direct in verband staat met de validiteit van de Wet van God voor de hedendaagse gelovigen, gaan we verder.

Naarmate we verder gaan naar hoofdstuk 10, zullen we verschillende verzen vinden die worden gebruikt om te onderwijzen dat de Wet van God ongeldig is gemaakt, te beginnen met de eerste paar verzen:

Romeinen 10:1-3

Broeders, de oprechte wens van mijn hart en mijn gebed tot God voor Israël is gericht op hun zaligheid. Want ik getuig van hen dat **zij ijver voor God hebben**, maar niet met het juiste inzicht. **Omdat zij immers de gerechtigheid van God niet kennen** en een eigen gerechtigheid tot stand proberen te brengen, hebben zij zich niet aan de gerechtigheid van God onderworpen.

Paulus begint hoofdstuk 10 met te zeggen dat hij bidt voor het Joodse volk dat ze de Messias leren kennen en gered zullen worden. Hij zegt dat ze "**ijver hebben voor God**", maar dat ze "**onwetend zijn van de gerechtigheid van God**".

Wat betekent dat?

Het betekent dat ze onwetend zijn over de boodschap van redding - dat wil zeggen, hoe God een zondaar als rechtvaardig aanmerkt. Door hun door de mens gemaakte traditie zijn ze gaan geloven dat de rechtvaardigheid van God allen maar kan worden verkregen door hun etnische status en het naleven van de Torah. Paulus zegt dat deze poging om hun rechtvaardigheid te verkrijgen, buiten de Messias om, in feite een weigering is om zich aan gerechtigheid van God te onderwerpen. Nogmaals, het gaat allemaal terug naar het basisargument van de brieven van Paulus. Redding is een geschenk van God, dat door genade wordt ontvangen, door het geloof in de Messias. We gehoorzamen de Wet van God als gevolg van deze redding, niet om het te verdienen.

Romeinen 10:4 (NBG)

Want Christus is het einde der Wet, tot gerechtigheid voor een ieder, die gelooft.

Zo, nu weten we het. De Wet is ten einde!

Alle context en pro-wet uitspraken van Paulus die we de afgelopen 9 hoofdstukken hebben bekeken, zijn niets waard.

Plotseling doet Paulus een uitspraak dat de Wet van God voorbij is. Het is klaar. Tot ziens.

Het zal duidelijk zijn, dat dit sarcastisch was.

Deze verklaring volgt op de eerdere verklaring van Paulus over de onwetendheid en weigering van het Joodse volk om zich te onderwerpen aan de gerechtigheid van God - nogmaals, wat inhoudt hoe God in deze context een zondaar als rechtvaardig beschouwt. In een poging om hun rechtvaardige status voor God te verkrijgen middels de Torah, hebben ze het hele doel gemist van de Torah, die ons naar de Messias moet verwijzen.

Het Griekse woord voor "einde" in dit vers is *telos*. Dit woord betekent niet "het ophouden van", maar eerder het "doel" of de "bedoeling", zoals in de zin: "Het doel heiligt de middelen". We zien hetzelfde gebruik van dit woord in een andere brief van Paulus:

1 Timotheüs 1:5

Het einddoel (*telos*) nu van het gebod is liefde die voortkomt uit een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof.

In Romeinen 10:4 wordt *telos* het best begrepen als "doel" of "bedoeling". Met andere woorden, de Torah wijst naar de Messias voor gerechtigheid.

Romeinen 10:5-9

Want Mozes schrijft over de gerechtigheid die uit de wet is: De mens die deze dingen gedaan heeft, zal daardoor leven. De gerechtigheid echter die uit het geloof is, spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: Wie zal naar de hemel opklimmen? Dat is Christus naar beneden brengen. Of: Wie zal in de afgrond neerdalen? Dat is Christus uit de doden naar boven brengen. Maar wat zegt zij? Dicht bij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord van het geloof, dat wij prediken: Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden.

Wat bedoelt Paulus als hij "de gerechtigheid die uit de wet is" tegenover "de gerechtigheid die uit het geloof is" lijkt te zetten? Is de Wet in strijd met het geloof?

Nogmaals, we moeten dit begrijpen in het licht van het totale argument dat Paulus geeft. Het vorige vers maakte duidelijk dat Jesjoea het einde is - dat wil zeggen, het doel is - waarnaar de Torah wijst. Dus degenen die belijden en geloven in Jesjoea zullen een rechtvaardige status ontvangen voor God op basis van hun geloof, niet door het te verdienen door gehoorzaamheid aan de Wet.

In vers 5 citeert Paulus Leviticus 18:5, wat in de context staat van Gods opdracht aan Israël om niet te doen wat de heidenen doen, als ze het land binnengaan dat Hij hen heeft gegeven als erfenis. Paulus gaat ervan uit dat zijn lezers de context begrijpen van zijn verwijzing. Israël heeft hun rechtvaardige status voor God niet verdiend door het houden van Zijn Wet. Ze waren gered door het geloof in het bloed van het Pesach-lam en verlost uit Egypte op basis van Gods genade.

Leven volgens de Wet van God is het onvermijdelijke resultaat van hun reddende geloof. De Messias staat centraal. Dat is de boodschap die duidelijk in de Torah wordt beschreven.

Paulus gaat verder met zijn discussie over de huidige status van Israël en hoe de heidenen tot geloof komen (Romeinen 10-11). Er zijn geen verdere die de Wet van God betwisten tot aan Romeinen hoofdstuk 14. Daarom zullen we verdergaan en hoofdstuk 14 vers voor vers doornemen.

Romeinen 14: Meningsverschillen over dagen en voedsel

In dit hoofdstuk komen er twee problemen aan de orde. Ten eerste wordt vers 5 over het algemeen begrepen als dat God de Sjabbat niet langer belangrijk vindt. Ten tweede wordt vers 11 over het algemeen begrepen als dat de Gods voedselinstructies in Leviticus 11 niet langer belangrijk zijn voor de gelovigen. Maar is dat wat Paulus werkelijk onderwijst?

Houd in gedachten dat Paulus in de laatste dertien hoofdstukken een pleitbezorger is geweest voor het houden van de Wet van God. We hebben de verwarrende verzen bekeken waarin Paulus misschien tegen de Wet van God leek te zijn, en we hebben ontdekt dat hij enkel tegen het misbruik van de Wet onderwees als middel om een rechtvaardige status voor God te verwerven. In overeenstemming met alles wat we tot nu toe hebben geleerd, moet er daarom een betere interpretatie zijn van deze passages.

Romeinen 14:1

[Aanvaard dan wie zwak is in het geloof, maar niet om over meningsverschillen te strijden.](#)

Paulus begint het hoofdstuk door te verklaren dat we degenen die zwak zijn in het geloof moeten aanvaarden en niet moeten twisten over "meningsverschillen". Dus het eerste waar we op moeten wijzen, is dat de Sjabbat en de voedselinstructies in de Wet van God altijd duidelijk zijn geweest en nooit werden gezien als louter een meningsverschil. Daarom kan het hoofdstuk niet verwijzen naar de Sjabbat en de voedselinstructies.

Dit hoofdstuk gaat over dingen die in de eerste eeuw, los van de Wet van God, leidden tot meningsverschillen onder de gelovigen. Aangezien dit een brief is aan een specifieke groep mensen over een specifieke discussie, moeten we de aanwijzingen extraheren om ons te helpen bij het samenstellen van waar Paulus het precies over heeft. Paulus lijkt zich te concentreren op twee specifieke discussies, en hij geeft deze meningsverschillen aan in de volgende twee verzen.

Het eerste discussiepunt en de correctie daarop gaat over het eten van alle dingen of het eten van enkel groenten:

Romeinen 14:2

[De een gelooft wel dat hij alles eten mag, maar wie zwak is, eet plantaardig voedsel.](#)

Het tweede punt heeft betrekking op de dag of dagen waarop gelovigen moeten vasten.

Romeinen 14:3

[Wie wel alles eet, moet hem niet minachten die niet alles eet. En wie niet alles eet, moet hem niet veroordelen die alles eet. God immers heft hem aanvaard.](#)

Paulus beantwoordt de eerste kwestie in de verzen 14-23. Deze verzen worden vaak gebruikt om te suggereren dat alle dieren nu "rein" zijn en geschikt zijn als voedsel. Paulus behandelt de tweede kwestie in de verzen 5-13. Deze verzen worden vaak gebruikt om te suggereren dat God het niet langer belangrijk vindt of we de Sjabbat houden of niet.

Laten we beginnen met de tweede kwestie die in dit hoofdstuk aan de orde komt, te beginnen in vers 5:

Romeinen 14:5

De een acht de ene dag boven de andere dag, maar de ander acht al de dagen gelijk. Laat ieder in zijn eigen geest ten volle overtuigd zijn.

Onderwijst Paulus hier dat de Sjabbat een kwestie is van wat we zelf willen geloven tegenover wat God Zelf heeft vastgelegd in de Wet van God, of bespreekt Paulus een heel andere kwestie?

Zoals we straks zullen zien, lijkt het, afhankelijk van de context, duidelijk dat deze passage verwijst naar de traditionele vastendagen. In beide gevallen kan dit vers niet verwijzen naar de Sjabbat vanwege een aantal duidelijke problemen.

Allereerst wordt zonde gedefinieerd door de Wet van God (Romeinen 7:7; 1 Johannes 3:4). Als we voor onszelf zouden kunnen beslissen wanneer de Sjabbat moet worden gehouden, dan betekent het dat we zelf de zonde zouden kunnen definiëren. Maar God is degene die goed en kwaad definieert, en niet wij.

Ten tweede wordt in heel de Romeinen-brief al aangetoond dat Paulus de Wet van God hield en onderwees, en er niet tegenin ging.

Ten derde, zoals we al hebben vermeld, staat dit hele hoofdstuk in de context van discussies over 'meningsverschillen', en de Sjabbat is geen kwestie van een mening. Over context gesproken, de Sjabbat wordt in het hele boek Romeinen nergens genoemd.

Dus wat is er aan de hand bij het meningsverschil waarover de gelovigen in Rome ruzie maakten? Paulus lijkt zichzelf te verduidelijken in de verzen erna:

Romeinen 14:6-7

Wie de dag in ere houdt, houdt hem in ere voor de Heere, en wie de dag niet in ere houdt, houdt hem niet in ere voor de Heere. Wie eet, eet voor de Heere, want hij dankt God. En wie niet eet, eet niet voor de Heere, en ook hij dankt God. Niemand van ons leeft immers voor zichzelf, en niemand sterft voor zichzelf.

De "dag" waar Paulus naar verwijst, gaat over het wel of niet eten. Met andere woorden, de meningsverschillen die niet over de Wet van God gaan en in dit hoofdstuk aan de orde komen, hebben betrekking op het vasten. We weten dat sommige Farizeeën in de eerste eeuw traditioneel twee keer per week vastten (Lukas 18:12). Blijkbaar hadden de eerste gelovigen ruzie over welke dagen van de weekje moest vasten. We vinden het bewijs van soortgelijke geschillen over het vasten terug in andere vroegchristelijke geschriften, zoals de Didache (hoofdstuk 8). Paulus zei dus niet dat de Sjabbat en vrije keuze was, maar dat de gelovigen geen ruzie mogen maken bij meningsverschillen over tradities die niet in de Wet van God staan.

Laten we nu verder gaan met de tweede verkeerd begrepen passage uit dit hoofdstuk:

Romeinen 14:14-23

Ik weet en ben ervan overtuigd in de Heere Jezus dat niets in zichzelf onrein is. Alleen voor hem die van mening is dat iets onrein is, voor die is het onrein. Maar als uw broeder om wat u eet bedroefd wordt, dan wandelt u niet meer naar de liefde. Richt door uw eten niet hem te gronde voor wie Christus gestorven is. Laat dan het goede dat u bezit niet gelasterd worden. Want het Koninkrijk van God bestaat niet uit eten en drinken, maar uit gerechtigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest. Want wie Christus in deze dingen dient, is welbehaglijk voor God en in achting bij de mensen. Laten wij dus najagen wat de vrede en de onderlinge opbouw bevordert. Breek niet om wat u eet het werk van God af. Alle dingen zijn wel rein, maar het is zondig voor hem die door wat hij eet aanstoot geeft. Het is goed geen vlees te eten, geen wijn te drinken en niets te doen waaraan uw broeder aanstoot neemt, waarover hij struikelt of waarin hij zwak is. Hebt u geloof? Heb dat bij uzelf voor God. Zalig die zichzelf niet oordeelt in wat hem goeddunkt. Wie echter twijfelt als hij eet, is veroordeeld, omdat hij het niet uit geloof doet. En alles wat niet uit geloof is, is zonde.

In tegenstelling tot God, Jesjoea en ook Paulus zelf, wordt vers 14 vaak gebruikt als een vrijbrief om onderwijzen dat alle dieren nu rein zijn en geschikt als voedsel. Maar als we de context onderzoeken, ontdekken we dat Paulus het hier helemaal niet over heeft. Nogmaals, dit hele hoofdstuk gaat over "meningsverschillen" (vers 1) die de kerk in Rome verdeelde. Deze gelovigen maakten geen ruzie over de vraag of de dieren, die volgens de Wet van God onrein zijn, nu als rein moete worden gezien. Paulus legt in vers 2 uit waar de discussie over gaat. Dit was een ruzie tussen strikte vegetariërs en degenen die vlees aten.

Waarom was er onenigheid over het wel of niet eten van vlees?

Sommige Joodse gelovigen in Rome geloofden dat het vlees, dat was gekocht bij Romeinse leveranciers, als „onrein” moest worden beschouwd, zelfs als het vlees afkomstig was van een rein dier, dat door de Wet van God was toegestaan. Zoals bijvoorbeeld de eerste brief van Paulus aan Korinthe aangeeft, waren sommige gelovigen bezorgd dat het vlees dat op de markt was gekocht mogelijk afkomstig was van heidense offerrituelen (1 Korintiërs 8). Maar nogmaals, zoals Paulus duidelijk maakt in zijn brieven aan Korinthe en Rome, was dit geloof dat rein vlees mogelijk onrein werd, uitsluitend gebaseerd op menselijke inzetten. Volgens Paulus heeft de mens geen bevoegdheid om rein vlees onrein te noemen:

Romeinen 14:16

Laat dan het goede dat u bezit niet gelasterd worden.

Maar als een gelovige er zelf van overtuigd is dat het eten van vlees, afkomstig van de markt, onrein is, dan is het voor die persoon onrein, maar alleen voor hem.

Paulus wil aangeven dat persoonlijke meningen, die niet worden beschreven in de Wet van God, niet moeten uitgroeien tot verdeeldheid binnen het lichaam van de gelovigen. Daarbij is het woord dat is vertaald als "onheilig/gewoon" *koinos*, maar dit is niet het Griekse woord dat elders in het Nieuwe Testament wordt gebruikt als het gaat over "onreine" (*akathartos*) dieren.

In plaats daarvan wordt *koinos* gebruikt om "gewone" dingen aan te duiden. In Handelingen 10:14 zegt Petrus bijvoorbeeld:

Handelingen 10:14

... ik heb nooit iets gegeten wat onheilig/gewoon [*koinos*] is of onrein [*akathartos*].

In dit vers gebruikt Petrus twee onafhankelijke Griekse bijvoeglijke naamwoorden wanneer hij tot God spreekt, en het is duidelijk dat hij een onderscheid maakte tussen deze twee woorden - de ene is meestal 'gewoon' en de andere is 'onrein'. Dit bevestigt verder het feit dat Paulus verwees naar het vlees van Bijbelse reine dieren, die mogelijk afkomstig waren van een Romeinse vleesverstrekking, waardoor het vlees, naar de mening van de "zwakke" gelovigen *koinos* (gewoon) werd (Romeinen 14:2), en naar de mening van "zwakke" gelovigen dus ongeschikt voor consumptie.

In Romeinen 14:14 geeft Paulus de "zwakke" gelovigen toestemming om zich in dit opzicht te blijven vasthouden aan hun persoonlijke overtuiging: "het is onrein [*koinos*] voor iedereen die denkt dat het onrein [*koinos*] is". Hij zegt dat je niet moet accepteren dat zaken die niets met Gods Wet te maken hebben, verdeeldheid zaaien in de gemeente. Maar hij geeft geen toestemming om vlees te eten dat *akathartos* (Bijbels onrein) is. Voor meer informatie over Romeinen 14 willen we je verwijzen naar onze studie "[Meningsverschillen](#)".

Als we verder gaan naar hoofdstuk 15, zien we dat Paulus opnieuw de waarde van de Schrift bevestigt, waaronder de Wet van God. Hij besluit zijn brief door God de eer te geven, die ons "tot geloofsgehoorzaamheid gebracht heeft" (Romeinen 16:25-27). Ons geloof moet gericht blijven op het Woord van God, dat is wie Jesjoea was en is in het vlees. Dus moeten we gehoorzaam zijn aan wat het geschreven Woord van God zegt - niet voor redding, maar vanwege onze redding.

Hiermee is de studie van Romeinen-brief in de Paulinische Paradox serie afgerond. We hopen dat dit overzicht van de brief van Paulus aan de Romeinen heeft bijgedragen om jou tot geloofsgehoorzaamheid te brengen, zoals het de bedoeling was van Paulus.

We hopen dat je van dit onderwijs hebt genoten. En vergeet niet om alles te onderzoeken.

Sjalom, dat Jahweh u mag zegenen in uw wandel in het volledige Woord van God.

Voor meer informatie of andere studies, verwijzen wij je naar onze website www.testeverything.net

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: [www.twitter.com/119Ministries# \(USA\)](http://www.twitter.com/119Ministries#(USA))